

Papp Tekla

A szerződések tipizálása a magyar magánjogban

In: Homoki-Nagy Mária, Hajdú József (szerk.)

Ünnepi kötet Dr. Czúcz Ottó egyetemi tanár 70. születésnapjára. 684 p.

Szeged: Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2016. pp. 493-500.

(Acta Universitatis Szegediensis. Acta Juridica et Politica; 79.)

(ISBN: [978-963-306-479-5](#))

PAPP TEKLA

Nemzeti Közszerződések Egylete

Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar

Európai Köz- és Magánjogi Tanszék

tanszékvezető egyetemi tanár

A szerződések tipizálása a magyar magánjogban

I. A szerződések csoportosítása a magyar magánjogi szakirodalomban

A magyar magánjogi irodalomban is megjelentek az európai jogokban tetten érhető jogügylet- és szerződéstípus-csoportosítások,¹ alapvetően leképezve azokat, és inkább csak a korai szakirodalom alkalmazott sajátos megközelítéseket.

Wenczel Gusztáv szerint „a szerződéseket általában egyoldalúakra és kétoldalúakra, vagyis terhesekre, fő- és mellékszerződésekre, s tisztákra és feltételesekre szokás osztályozni.”² Ezen kívül a megállapodásokat közönséges tartozásokkal járó szerződésekre és pénzbeli adóságokra is felosztotta. Az előbbieken belül tovább bontotta a csoportot abból a szempontból, hogy a tartozás keletkezése bizonyos anyagi feltételhez kötött (pl.: dolog átadása, lásd: letét, zálog, haszonkölcsön, kölcsön), vagy a tartozás keletkezéséhez csak a szerződő felek kölcsönös megegyezése kívánatik (pl.: személyek munkaerejét tárgyazó szerződések, meghatározás és ügyvitel egyéb nemei, használati jogot átruházó szerződések, tulajdont átruházó szerződések, közkereseti társaság).³ A pénztartozásoknál Wenczel különbséget tett világos és homályos szerződések között, attól függően, hogy az összeg és az adós ismert volt-e, valamint írott és nem írott pénzbeli adóságok között is.⁴

Zlinszky Imre a „szerződések különböző nemei” tekintetében az egy- és kétoldalú, valamint fő- és mellékszerződések (mint alapszerződés és annak módosított része) között különböztetett.⁵

Katona Mór, Kiss Mór és Reiner János közös kötelmi jogi munkájukban osztályozták a szolgáltatásokat (pozitív és negatív; múltó és tartós; lehető és lehetetlen; osztható és oszthatatlan; határozott és határozatlan; vagylagos kötelem; fajszerű vagy genericus kötelmek; pénzszolgáltatás)⁶ és a szerződéseket: alakszerűre és nem alakszerűre, fő- és mellékszerződésekre (mint alapszerződésre és annak biztosítására szolgáló kontraktusokra, pl.: zálogszerződésre, kezességi szerződésre), egyoldalú vagy kétoldalú kötelezettséget szülő szerződésekre, ingyenes és visszerthes szerződésekre, consensualis és realis szerződésekre, abstract és materialis (causa nélküli és causalis) szerződésekre bontva őket.⁷

¹ Erről részletesen lásd PAPP TEKLA *a szerződések tipizálása néhány európai szerződési jogban*. In: AUER ÁDÁM et al. *Atipikus szerződések*. Szerk.: PAPP TEKLA, Opten Informatikai Kft., Budapest, 2015. 16-23. pp.

² WENCZEL GUSZTÁV *A magyar magánjog rendszere*. Atheneum, Budapest, 1874. 202. p.

³ WENCZEL 1874. 213-235. pp.

⁴ WENCZEL 1874. 244-245. pp.

⁵ ZLINSZKY IMRE *A magyar magánjog mai érvényében, különös tekintettel a gyakorlat igényeire*. Franklin Társulat, Budapest, 1880. 400-406. pp.

⁶ KATONA MÓR – KISS MÓR – REINER JÁNOS *Kötelmi jog*. In: Magyar magánjog. Szerk.: FODOR ÁRMIN, Singer és Wolfner Kiadása, Budapest, 1898; 44-64. pp.

⁷ KATONA – KISS – REINER 1898. 102-112. pp.

Raffay Ferencz csak a kötelmek csoportosítását végezte el – úgy mint: egyoldalú és kétoldalú, együttes és egyetemleges, kikényszeríthető és ki nem kényszeríthető, igenleges és nemleges, egyszerű és összetett, osztható és oszthatatlan, határozott és határozatlan, utóbbin belül helyettesíthető, vagylagos és fajlagos, továbbá fő- és járulékos, tartós és múlt -,⁸ a szerződési szisztematizálása csak könyve tartalmi sorrendjéből állapítható meg.⁹

Kolosváry Bálint a jogügyletből származó kötelmeket egyoldalú ígéretből és szerződésből eredeztethető kötelmekre osztotta fel, ez utóbbiakon belül visszaadásra irányuló szerződéseket (letét, kölcsön, haszonkölcsön), elidegenítésre irányuló kontraktusokat (ajándékozás, csere, adásvétel és különös esetei), bérszerződéseket (bérlet, haszonbérlet, munkabéri szerződés), társasági szerződést, ügyvitelre vonatkozó szerződést (megbízás és különös esetei), ellátásra és életjáradékra irányuló szerződéseket, a kötelelem biztosítása és érvényesítési módja iránt kötött szerződéseket (kezeségi szerződés, zálogszerződés, egyezség, tartozáselismerés, választottbíró iránti szerződés) és szerencseszerződéseket (bíróilag érvényesíthetőre és bíróilag nem érvényesíthetőre bontva) különböztetett meg.¹⁰

Nagy Ferenc és Kuncz Ödön a kereskedelmi ügyleteket sorolta be több szempont szerint:

- az alanyi ügyletek azok, melyek az ügyletet kötő személy kvalitásai szerint meghatározottak, pl.: bank- és pénzváltó ügyletek;
- a tárgyi ügyletek azok, melyek az ügylet lényegéből fakadóan különböznek egymástól, pl.: biztosítások elvállalása, kereskedelmi vétel;
- az alapügyletek azok, melyek iparszerű folytatása mindenkit kereskedővé tesz (pl.: értékpapírok vétele), míg a mellékügyletek csak feltételezik a kereskedői minőséget (pl.: segédszemélyzet felfogadása).¹¹

Szladits Károly a szolgáltatások (a kontraktusok közvetlen tárgya) fajai felől közelítette a szerződéseket: vagylagos és fajlagos kötelmeket, valamint pénztartozásokat meghatározva,¹² az egyes kötelemfajokon belül pedig tipizált (a szolgáltatás jellemző tárgya, illetve jogalapjuk szerint csoportosítva), atipikus és vegyes szerződéstípusokat felállítva.¹³

Fehérváry Jenő a kötelmi ügyletek osztályozása keretében kötelemalapító, változtató és szüntető ügyleteket említ, azon belül a szerződéseket is a kötelelem léte alapján felosztva (pl.: előszerződés, elengedés, újítás). A kötelelem egzisztálásától függetlenül gyakori és ritka, fő- (önálló) és mellékszerződés (járulékos), valamint formális és formátlan kontraktusok között tett különbséget.¹⁴ A kereskedelmi ügyletek tipizálását is elvégezte Fehérváry – a Kt.¹⁵ 258. és 259. §-ai alapján –, kereskedelmi alap- és mellékügyleteket (utóbbiak, amik kívül esnek a két előírás taxációján, de a kereskedelmi üzlet folytatásához tartoznak), tárgyi (feltétlen kereskedelmi, az ügyletkötő alanyokra tekintet nélkül) és alanyi (ügyletkötő alanyra tekintettel minősülnek kereskedelminek, feltételesek), továbbá az alanyi csoporton belül egyoldalúan és kölcsönösen (mindkét fél részéről) kereskedelmi ügyletfajtákat megállapítva.¹⁶

⁸ RAFFAY FERENCZ *A magyar magánjog kézikönyve*. Sziklai Henrik Kiadása, Eperjes, 1906. 164-172. pp.

⁹ RAFFAY 1906. V-VI. pp.: kölcsön, haszonkölcsön, letét, adásvétel, adásvétel különös nemei, csere, ajándékozás, ellátási szerződés, életjáradék-szerződés, bérlet, haszonbérlet, szolgálati szerződés, vállalkozási szerződés, alkuszi szerződés, megbízás, társaság, egyezség, tartozáselismerés, elszámolás, utalvány, szerencseszerződés

¹⁰ KOLOSVÁRY BÁLINT *A magyar magánjog tankönyve*. II. kötet, Politzer-féle Könyvkiadóvállalat, Budapest, 1907. 152-304. pp.

¹¹ NAGY FERENCZ *A magyar kereskedelmi jog kézikönyve*. II. kötet, Arhenaum Irodalmi és Nyomdai Rt., Budapest, 1913. 4-5. pp.; KUNCZ ÖDÖN *A magyar kereskedelmi és váltójog vázlatja*. II. rész Grill Károly Kiadóvállalata, Budapest, 1929. 1-15. pp.

¹² SZLADITS KÁROLY *A magyar magánjog vázlatja*. Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest, 1935. 39-57. pp.

¹³ SZLADITS 1935. 174-176. pp.

¹⁴ FEHÉRVÁRY JENŐ *Magyar magánjog kistükre*. Barkóczy László Könyvkiadóvállalata, Budapest, 1942. 397-399. pp.

¹⁵ 1875. évi XXXVII. törvénycikk

¹⁶ FEHÉRVÁRY JENŐ *Magyar kereskedelmi jog rendszere*. Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest, 1941. 13-16. pp., 287. p.

Szászy István a jogügyletek fajain belül egyoldalú és kétoldalú, konszenzuális és reál, heteronóm (amely tartalmát jogszabály határozza meg) és autonóm, élők közötti és halál esetére szóló, címzett és nem címzett, rendelkező és jogi kötöttséget létesítő ügylettípusokat konkretizált.¹⁷ Szászy a szerződések közvetlen tárgya (a szolgáltatás: „amit a hitelező az adóstól követelhet, és amit az adós a hitelezőnek teljesíteni tartozik”)¹⁸ alapján ragadta meg a szerződések lényegét: adásra, tevésre és nemtevésre irányuló fajtákat, rendelkező és kötelező jellegűeket, fő-, mellék- és segéd szolgáltatást tartalmazókat, rövid és huzamos tartamúakat, osztható és oszthatatlanokat, egyedi, vagylagos, fajlagos és pénzkötelmeket meghatározva.¹⁹ Szászy a kötelmeket más szempont szerint is osztályozta: nem polarizált követelésekre (dologi jogok, személyi és családi jogok, eszmei javakon fennálló jogok, kizárólagos iparjogosítványok, kisebb haszonvételek, vadászati és halászati jogok, bányajogok másodrendű nem polarizált követelések) és polarizált követelésekre (dolog állagának átengedésére irányuló ügyletek: kölcsön, vétel, csere, ajándékozás; dolog használatának átengedésére irányuló ügyletek: haszonkölcsön, letét, vendégfogadás ügylete, bérlet, haszonbérlet; munkaszolgáltatásra irányuló ügyletek: szolgálati, vállalkozási, alkuszi szerződés, díjkitűzés, megbízás, fogadatlan ügyvitel; személy és vagyonkapcsolatokból eredő jogviszonyok: társaság, jogközösség; ellátási és életjáradéki szerződések; megállapító szerződések: egyezség, tartozáselismerés, elvont fizetési ígéret, választottbírói szerződés; alakszerű kötelmek; összetett/vegyes szerződések; nem jogügyletből eredő kötelmek) szétválasztva azokat.²⁰

Nizsalovszky Endre a kötelmeken belül egy általános és egy szűkebb csoportosítást alkalmazott: az előbbieknél a szolgáltatások fajai szerint (pozitív és negatív; adás, tevés és felelősségszolgáltatás; tartós és egyszeri; osztható és oszthatatlan; egyszerű és összetett; határozott és határozatlan; vagylagos, fajlagos és zártfajú; pénztartozás), az utóbbinál a szerződések fajai alapján (egyoldalú és kétoldalú viszonyos; tartós és nem tartós; elvont és jogcímes; nevesített, nevetlen és vegyes; konszenzuális és reálszerződések) besorolva.²¹

Pólay Elemér egyoldalú – kétoldalú, ingyenes – visszerthes, tartós – nem tartós, elvont – jogcímes és konszenzuál – reálszerződések kategóriáit alkalmazta.²² Az 1950-es évek szerződési jogi munkái ezen a mezgyén haladva cizellálták tovább a szerződés csoportosítást: szolgáltatásfajták szerintiekre (ügyviteli kötelmek, bank- és hitelügyletek, értékpapírok, használati kötelmek, társaság, biztosítás, egyéb kötelmi viszonyok, elhatárolt, végleges szolgáltatásra irányuló kötelmek),²³ élők közötti és halál esetére szóló ügyletekre, valamint az akaratnyilvánítás módja szempontjából kifejezett és hallgatóságos jogügyletekre.²⁴

Eörsi Gyula és Világhy Miklós azon a véleményen voltak, hogy az egyes szerződésfajták más és más társadalmi szükségletek kielégítésére irányulnak és ezért más és más szolgáltatásokat határoznak meg (pl.: adási, használati és ügyviteli kötelmek), mely csoportosítást keresztezi a visszerhességre és ingyenességre alapozó felosztás,²⁵ tankönyvük egyes szerződésekre vonatkozó részét viszont a törvénykönyvi rendszert követve írták meg.²⁶ Eörsi Gyula a

¹⁷ SZÁSZY ISTVÁN *A magyar magánjog alapintézményei*. Lejegyezte: ASZTALOS TIHAMÉR – TIBA ISTVÁN, MEFESZ Jogász Kör Kiadása, Budapest, 1949. 76-78. pp.

¹⁸ SZÁSZY ISTVÁN *A kötelmi jog általános tanai*. Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest, 1943. 49. p.

¹⁹ SZÁSZY 1943. 49-50. pp.

²⁰ SZÁSZY 1949. 124-215. pp.

²¹ NIZSALOVSKY ENDRE *Kötelmi jog*. I.: Általános tanok, 1948/1949. tanévi előadásai, kézirat gyanánt, 70-95. pp., 221-227. pp.

²² PÓLAY ELEMÉR *Polgári jog II*. SZTE ÁJTK Tanulmányi Osztály, Szeged, 1950. 33-34. pp.

²³ KAUSER LIPÓT – NIZSALOVSKY ENDRE – PÓLAY ELEMÉR – VILÁGHY MIKLÓS *Magyar polgári jog, Kötelmi jog*. Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat, Budapest, 1953. 3-112. pp.

²⁴ EÖRSI GYULA – KAUSER LIPÓT – PÓLAY ELEMÉR – VILÁGHY MIKLÓS *Magyar polgári jog, Általános rész*. Budapest, 1951. 133-134. pp.

²⁵ EÖRSI GYULA – VILÁGHY MIKLÓS *Magyar polgári jog II*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1965. 8-9. pp.

²⁶ EÖRSI – VILÁGHY 1965. 9-10. pp.

későbbiekben a szolgáltatások részletes jellemzését is elvégezte, különböző szempontok szerint kialakítva fajtáit: fő-, mellékszolgáltatás és kísérő kötelezettségek; tevéleges (adás, tevékenység kifejtése, előszerződés, készenlét/helytállás) és nemleges szolgáltatás (tartózkodás, tűrés); egyszeri, tartós és időszakonként visszatérő szolgáltatás; személyhez kötött és forgalmi jellegű szolgáltatás; visszterhes és ingyenes szolgáltatás; egyéb megkülönböztetésen alapuló szolgáltatások (vagylagos, egyedi, fajlagos, zártfajú, feltételhez vagy időhöz kötött, pénztartozás).²⁷

Az 1980-1990-es évekre a polgári jogi tankönyvek elszakadtak a szerződésfajták Ptk-t követő csoportosításától, a következő kategóriákat felállítva: a tulajdonátruházás szerződésai (adásvétel, szállítás, mezőgazdasági termékértékesítés), a más javára kifejtett tevékenység kötelmei (vállalkozás, fuvarozás, megbízás, bizomány, szállítmányozás, letét), használati kötelmek (bérlet, lakásbérlet, haszonbérlet), társulások, pénz- és értékpapírkötelmek (bankszámla, hitel, kölcsön, takarékbetét, biztosítás, értékpapírok), tartási és életjáradéki szerződés és ingyenes szerződések (ajándékozás, haszonkölcsön, közérdekű felajánlás).²⁸ Ebben az időszakban összegző rendszerezéseket tartalmazó szerződési jogi munkák is napvilágot láttak; utalva a római jogi gyökerű szolgáltatástípusok szerinti, a törvénykönyvi, az elő- és végleges szerződés, a visszterhes és ingyenes kontraktus, a tartós és nem tartós, a jogcímes és absztrakt a konszenzuális és reálszerződések típusaira.²⁹

A 2000-es években egyrészt a megelőző évtizedek hagyományait vitték tovább a szerződési jogban,³⁰ másrészt némileg módosítottak azon: eltérő magatartási válfajhoz eltérő szerződéstípust rendelve (adási, eredmény-, ügyviteli, használati, helytállásra irányuló kötelmek, organizatórikus szerződések),³¹ harmadrészt azt cizellálták: jogszabályi meghatározottság szerint nevesített és nevesítetlen, tartalom alapján visszterhes és ingyenes, létrejövétel szempontjából konszenzuális és reál-, az alanyok számából kiindulva két- és többoldalú, az alanyok érdekpozíciója mentén polarizált és egypólusú, továbbá jogcímes és absztrakt, a jogügylet közvetlen tárgya szerinti (dare, facere, non facere, praestare), valamint akaratnyilatkozati formát figyelembe véve szóbeli, írásbeli és ráutaló magatartással létrejövő szerződési kategóriákat használva.³²

II. Az új szerződési jelenségek rendszerbe illesztése

A piacgazdaság kialakulása és jelenségei – melyek a XIX. századi nagy természetjogi kódexek deklarálta szerződési szabadságra visszavezethető jogi „képződményeket” eredményezték – a Polgári Törvénykönyv szabályozási kereteit szétfeszítették, illetve szétfeszítik:

- az üzletszerű gazdálkodás (a rendszeres jellegű termelő, szolgáltató, kereskedelmi tevékenység folytatása nyereségszerzés érdekében), a tömegméretű vagyoni és árukapcsolatok, a nagyméretű beruházások, a nemzeti határokat átlépő jogügyleti viszonyok újabb és újabb szerződések meghonosodását és alkalmazását tették lehetővé, valamint

²⁷ EÖRSI GYULA *Kötelmi jog, Általános rész*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1987. 48-53. pp.

²⁸ EÖRSI GYULA – KEMENES BÉLA – SÁRÁNDI IMRE – VILÁGHY MIKLÓS *Kötelmi jog, Különös rész, Egyes szerződésfajták*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1991. 9. p.

²⁹ *Magyar polgári jog, Kötelmi jog, Különös rész (Egyes szerződésfajták)*. Szerk.: NOVOTNI ZOLTÁN, Nemzeti Tankönyvkiadó, Miskolc, 1992. 9-11. pp.

³⁰ Lásd: BÍRÓ GYÖRGY *A szerződések rendszere a magyar polgári jogban..* Facultas Nascitur; 20 éves a jogászképzés Miskolcon, Bíbor Kiadó, 31-46. pp.; BÍRÓ GYÖRGY *Kötelmi jog, Közös szabályok, Szerződésstan*. Novotni Alapítvány, Miskolc, 2010. 246-265. pp.; JOBBÁGYI GÁBOR – FAZEKAS JUDIT *Kötelmi jog*. Szent István Társulat, BUDAPEST, 2008. 36-39. pp.; SÁNDOR ISTVÁN *Előadásvázlatok a kötelmi jog különös részéből*. Patrocinium, Budapest, 2011. 15-20. pp.

³¹ BALÁSHÁZY MÁRIA *Kötelmi jog*. Aula Kiadó, Budapest, 2001. 97-102. pp.; BALÁSHÁZY MÁRIA – PÁZMÁNDI KINGA – SÁRKÖZY TAMÁS *Üzleti jog*. Typotex, Budapest, 2008. 158-162. pp.

³² BÍRÓ GYÖRGY *Szerződési alaptípusok*. Novotni Kiadó, Miskolc, 2011. 19-24. pp.

- a hagyományosan intézményesült szerződési alaptípusokat meghaladó, új szerződési technikák jelentek meg: egységesítésre, standardizálásra irányuló (lásd: lízing-, faktoringszerződés), illetve túl részletező, önszabályozó jellegű megállapodások (lásd: szindikátusi szerződés).^{33, 34}

Éppen ezért a szerződések tipizálásának jelentősége abban rejlik, hogy a kontraktusra alkalmazandó jog eldöntése céljából szükséges a megállapodásokat egy meghatározott szempontrendszer szerint megállapított kategóriákba besorolni.³⁵ Egy szerződés típusának eldöntésénél nem a szerződő felek által adott elnevezés, és nem a felek szóhasználata a meghatározó, hanem a kontraktus tartalmából és fogalmi elemeiből kell kiindulnunk a Ptk. kötelmekre irányadó általános, és a szerződésekre vonatkozó közös és speciális szabályai alapján. Bárdos Péter és Menyhárd Attila szerint a szerződések minősítése – típusba sorolása – egyúttal a kötelezettségvállalás jogcímét is azonosítja, valamint a jog általi elismerést is megadja.³⁶ Bíró György pedig a típusalkotás jelentőségét a jogalkotást és jogalkalmazást segítő csoportosításban látja.³⁷

Álláspontom szerint a kontraktusokat köz- és magánjogi szerződésekre oszthatjuk fel, a magánjogi kategórián belül további alfajt képeznek a kötelmi jogi szerződések és a nem kötelmi jellegűek (pl.: a társasági szerződés, amely sui generis, organizációs: jogalanyt keletkeztető és kooperációs: gazdaságszervező szerződés).³⁸ A magánjog kötelmi jogi szerződéseit nevesített és nevesítetlen megállapodásokra tudjuk bontani:³⁹ a nevesített szerződések közé a tipikus és atipikus, a nevesítetlenek közé a vegyes és a de facto innominát kontraktusok tartoznak.⁴⁰

Meglátásom szerint a gazdasági és társadalmi viszonyok változásai és a globalizáció eredményezte átalakulások a szerződések területén a de facto innominát kontraktusok irányából induló és a nevesített tipikus szerződések felé mutató fejlődést generálnak: a megelőzően még fel nem merült megállapodások először de facto innominát szerződésként tűnnek fel, majd rendszeressé válásukkal a vegyes (pl.: befektetési szerződés) vagy az atipikus szerződések (pl.: a fogyasztói csoport létrehozására és működtetésére irányuló konzorciós szerződés) közé sorolódnak, és végül – nem annyira gyakoriságuk, mint inkább – jogalkotói szándék folytán bekerülhetnek a Ptk-ba (pl.: az ál-atipikus, vegyes szerződésnek minősülő disztribútori szerződés,⁴¹ vagy az eddig még csak a de facto innominát megállapodásként feltűnt, az új Ptk-ba bizalmi vagy kezelésként bekerült kontraktus).⁴²

³³ PAPP TEKLA *Atipikus szerződések*. Lectum Kiadó, Szeged, 2009. 9. p.

³⁴ Szerződési jogunk változásaival kapcsolatban lásd részletesen: DIÓSDI GYÖRGY *Atipikus szerződések a bírósági gyakorlatban – egy felmérés margójára*. Jogtudományi Közlöny 1971/2.: 89-94. pp.; VÉKÁS LAJOS *A szerződéstipizálás válságjelenségeiről*. Jogtudományi Közlöny 1975/12.: 706. p.; HARMATHY ATTILA *Jogpolitika – polgári jog*. Magyar Jog 2010/12. 705-719. pp.

³⁵ A következő idézetek világítanak rá a legjobban a szerződések tipizálásának szükségességére: „First, classification is practically important. Without a good classification scheme, trying to find the law on a particular topic is like looking for books in an unsorted library. Second, and a related point, classification is intimately connected to knowledge. Learning the law, like learning biology or chemistry, is in large part a matter of learning classificatory schemes... Third, and of greatest significance, classificatory questions are morally important... In the case of law, classification and morality are closely linked, because the most basic principle justice is that like cases should be treated alike... But to the extent that a classification scheme is accurate, it can help courts and other lawmakers to know which cases are alike and which are different.” ATIYAH – SMITH *Atiyah's Introduction to the Law of Contract*. Clarendon Law Series, Clarendon Press, London, 2005. 29. p.; „First, the fact that contract law involves classification, explicit and implicit, tell us something about the systematic nature of legal reasoning. Secondly, the fact that we recognise classifications based on the status of contracting parties is testament to an important development in the modern law, namely that we no longer treat all parties as undifferentiated contractors (as business or as consumer contractors). Thirdly, the utility of particular classifications depends on our particular cognitive interest.” *The Law of Contract*. General Ed.: FURMSTON, LexisNexis, London, 2010. 28-29. pp.

³⁶ BÁRDOS PÉTER – MENYHÁRD ATTILA *Kereskedelmi jog*. hvgorac, Budapest, 2008. 357-358. pp.

³⁷ BÍRÓ 2001. 37. p.

³⁸ AUER ÁDÁM et al. *Társasági jog*. Szerk.: PAPP TEKLA, Lectum Kiadó, Szeged, 2011. 54. p.

³⁹ Ezt a fajta felosztást még a kínai szerződési jog is ismeri, lásd: *Basic Principles of Civil Law in China*. Ed.: JONES – SHARPE, Inc., New York, 1989. 207. p.

⁴⁰ PAPP 2009. 11-14. pp.; VÖRÖS IMRE *A nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga I*. KRIM Bt., Budapest, 2004. 7. p.

⁴¹ Ptk. 6:372-375. §§

⁴² Ptk. 6:310-330. §§

Az alábbi ábra segíti a fentebb röviden kifejtett szerződés-csoportosításom áttekintését:

